

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XVI. De Causæ continentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Hinc igitur Colonus, Depositarius, Commodatarius non potest rem ipsi traditam ullo titulo usucapere. *conf. Brunnem. ad L. 2. C. de præscr. 30. ann.*

Limita, ut procedat, nisi extrinsecus accesserit factum, ex quo possessio sit immutata.

CAP. XV.

De Causæ cognitione.

Axioma I.

Quicquid ex causa fieri debet, id causæ cognitione opus habet. *l. in causæ verb. cognita causa. ff. de minor. Wefenb. consil. 7. n. 7.* Siquidem causæ cognitio à jure naturæ procedit, ut ait Bald. *in l. judex. C. commin. & epist. cum Lex naturæ suadeat sine causa alterius jus tollendum non esse, l. 2. ff. de his qui sunt sui jur. c. sine culpa 24. de Reg. Jur. in 6. quo pertinet quod Apostolus Paulus 1. Timoth. 5. admonet iudices, ne aliquid faciant sine præjudicio, h. e. sine causæ cognitione & diligenti examinatione.* Versatur enim cognitio in audiendo partes & considerando jura ipsorum, ut ait Socin. *jun. conf. 32. num. 26. vol. 1. Cephal. conf. 89. num. 3. vol. 1.* Eaque ita demum fiunt, si partes citantur, eorum jura audiuntur, ordo iudicii servatur, statuuntur termini, & hinc inde deducuntur exceptiones & replicationes; ut summam hac est complexus Menoch. *conf. 629. num. 11. vol. 7. & 1. arb. jud. 19.* Et in specie quod in causæ cognitione desideretur ante omnia citatio partium, tradit Gozard. *conf. 2. num. 15. & conf. 92. n. 3.* Hinc est ut iudex sine causæ cognitione procedens non censeatur iudex esse, sed privatus, ac proinde ei obediendum non sit, Felin. *in c. Ecclesia S. Maria col. 12. de consil. Hyppol. de Marfil. in sua præf. §. successive. num. 3.* dicens, quod iudex non observans juris ordinem vel debitam consuetudinem redigatur ad instar privati, nec juvetur ratione officii, cum in illud deliquerit contra naturam ipsius officii; quam ob causam casus dicitur insolitus & inopinatus, si ordine iudiciario non servato procedatur. *Natta conf. 45. num. 22. vol. 3. quo accedit, quod voluit Bald. in l. Ictus fustium 22. in fin. ff. de his qui not. insam. Iudicem, qui extra ordinem procedit, dici procedere de facto.* Unde Bald. *in c. 1. §. injuria seu furtum. & ibid. Afflict. num. 10. de pac. ten. 2. f. 52.* Quod cognoscere juris ordine non servato, sit jus alterius auferre. Ex quo decretum interpositum sine causæ cognitione nullum esse concludunt Bart. & Salicet. *in l. 1. C. si adversi donat. vid. Vult. inter Consil. Marpurg. conf. 21. num. 121. vol. 3.*

II.

Causa cognita dicitur ubi princeps decretum interponit. *l. cum hi. §. vult igitur ff. de Transf. Dec. conf. 403.* quod procedit, si a principio, secus si ex postfacto. *ibid. n. 41.*

CAP. XVI.

De Causæ continentia.

Axioma I.

Causa ibi finienda, ubi agi est cepta, ubi acce-

ptum 30. ff. de judic. nec potest causa semel delata ad iudicem, qui partibus boni viri fungitur. Bart. *in l. societatem. §. arbitrorum. num. 4. ff. pro soc. per l. continuus 137. §. cum ita 2. de Verb. Obl. l. vir bonus 18. judic. solv. gloss. in cap. potuit, in verb. tutori. extr. de locat. ad arbitros revocari. l. Et si 16. §. fin. cum. ll. segg. de recept. arbitr. Wefenb. conf. 66. num. 17. p. 2. quod procedit etiam si partes haberent diversos iudices, vel quoties ad diversas jurisdictiones pertinet. Specul. tit. de act. seu petit. §. super petitionibus. num. 15. & de compet. judic. addit. §. 1. num. 35. fac. l. omnes §. C. arbitr. tut. l. cognitio §. si plures. ff. de liberal. caus. nedum in civilibus l. nulli 10. C. de judic. verum etiam in criminalibus, l. qui de crimine 9. C. de accusat. Farin. 1. conf. 85. num. 154. Myns. 1. obs. 97. Gail. 1. obs. 32. imò & in feudatibus, Bald. c. 1. num. 13. de contr. feud. ap. par. term. 2. f. 16. Wefenb. conf. 41. num. 46. Gilman. 4. vol. 28. num. 8. & 9.*

Ratione enim connexitatis & conjunctionis causæ ac dispendii incommoditatis & perplexitatis evitandæ ad eundem iudicem iri debet, adeo ut qui cognoscit de uno, possit & reliquum cognoscere, nec opponi possit regulariter exceptio incompetentiæ, Bald. *in l. cum Papinianus. C. de sentent. Felin. in cap. præterea vers. nota quod uno concessio, de offic. del. g. dummodo iudex sit capax cognitionis incidentis questionis. cap. lator §. qui sit legit. Hinc denegari debet ei audientia, qui causæ continentiam dividit, Costal. ad l. 1. ff. de quibus reb. ad eund. jud. & iudicis arbitrio puniendum relinquit, Menoch. 2. arb. quest. 371.*

Hoc tamen limita, 1. si tempore divisionis nihil fuit oppositum. Felin. *cap. ult. n. 8. de judic. Menoch. d. cas. num. 20. 2.* quando actor & reus essent diversi fori, Cravett. *conf. 258. num. 7. Franc. de March. quest. 77. num. 4. p. 1. 2.* quando reus conventus esset contumax, Jafon. *in d. l. nulli. n. 6. vers. 3. 4.* quando iudex non haberet jurisdictionem super tota lite, tunc ex necessitate oportet dividere, & alterum adire, Menoch. *d. cas. num. 23. 5.* si iuramentum intervenisset in promissione, tunc uterque tam Ecclesiasticus & Laicus adiri poterit, Jafon. *d. num. 6. 6.* si procederetur in Executivis, Menoch. *d. cas. 371. num. 25.*

II.

CAUSÆ continentia dividi non debet, *l. nulli 10. C. de judic. cap. fin. de re-script. Bart. in l. eum quem temere 79. in fine principii. ff. de iudiciis. & in l. à Drvo Pio 15. §. 1. num. 2. ff. de re judic. Boër. decif. 69. num. 24. & 25. Lap. alleg. 79. In Dei nomine. num. 7. Menoch. de arbitr. casu 371. num. 2. cum seq. & conf. 130. n. 1. Alex. conf. 65. In causa. num. 11. lib. 7. Cardin. Tusch. d. tom. 1. lit. C. conclus. 159. & tom. 2. conclus. 976. ubi limitat in causis dividuis, Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 3. c. 3. num. 13. Alex. Trentacinq. var. resolut. lib. 4. tit. de judic. resolut. 3. à num. 1. Bernard. Gravæ. ad præf. Camera*

Camera Imper. lib. 1. concl. 32. & 33. Camill.
Borell. in sum. omnium decis. tom. 2. tit. 33.
num. 286. Joan. Maria. Novar. in praxi e-
lect. & variat. fori. quest. 7. sect. 1. num. 8.
Mari. Giurba conf. crim. 80. num. 26.

CAP. XVII. De Cautione, Cautela.

Axioma I.

Quoties res, de qua litigatur, incerta est, & indefinita, toties cavendum fidejussoribus; quoties verò certa, toties pignori.

Ratio: quia pignorum certa assignatio est: ergo si incertum quid petatur, illa non admit- tenda, cum alioquin facile ladi possit ille, cui per pignora cautum. Ita ergo Tutores fidejussoribus cavere tenentur l. 4. §. 4. ff. rem pupilli sal- vam for. quia incertum est, quantum damni sint daturi.

Declar. Moribus tamen in rebus etiam incer- tis pignora in subsidium admittuntur. Carpz. P. 1. Conf. 5. def. 7. & in Pr. Crim. P. 3. q. 112. n. 13. Conf. Hahn. ad Wesenb. ff. qui satisd. cog.

II.

Quoties alio modo vir honestus cavere po- test, toties ad juratoriam cautionem non ad- mittitur.

Ratio: quia cautio juratoria saltem est sub- diaria, neque cuiquam nisi illustribus personis regulariter concessa l. 17. C. de dignit. Quicun- que igitur hodie juraverit, se credere, se non- reperire posse fidejussorem, ille sub hac cautio- ne erit admittendus. Nov. 1. 12. & 2. Nov. 114.

Declar. ut præmissis procedat in actore, con- tra quem non facilis est fugæ suspicio, secus est in reo, contra quem facilius arefctum decerni po- test.

III.

Quicunque bona immobilia jure domini di- recti vel utilis sub eodem principe possidet, ille ad satisdandum non compellitur l. sciendum 15. ff. qui satisd. cog.

Ratio: quia in hoc deficit fugæ suspicio, ob- quam præcipue exigitur satisfactio. Nec diffi- cilis hoc casu est sententiae executio.

Exempl. non ergo satisdat Emphyteuta d. l. 15. §. 1. nec hujus exemplo vassallus, sicut nec nūdus proprietarius nec obaratus. Carpz. p. 1. c. 5. def. 14. E contra satisdat usufructuarius d. l. 15. §. 1. & creditor pignoratitius d. l. §. 2. quia hi non habent dominium directum vel utile, sed rem tantum naturaliter possident. l. 12. §. 1. ff. de acquir. vel amitt. poss.

Declar. ut procedat (1) in civiliter immobili- bus ut in annuis redditibus. Carpz. d. Const. 5. def. 16. 18. & 19. Quorum referenda rei vindicatio ad rem immobilem competens d. l. 15. §. 4. (2) ut præmissis procedat in cautione de iudicio filiti, non etiam in cautione de iudicato solven- do. Conf. Disputatio Dn. Lauterbachii ad d. l. sci- endum, quæ extat volum. 1. disput.

IV.

Cautionis vocabulum à Lege prolatum acci- pitur de idonea, v. c. quæ sit cum fidejussoribus, l. si creditores 31. ff. de reb. aut. jud. possid. l. uni- versa. 4. C. de prec. Imper. offer. Guid. Papian. decis. 249. num. 1. Gail. 2. obs. 47. num. 4. Ido- nea enim cautio in Jure dicitur quæ sit datis fide- jussoribus vel pignoribus l. si mandato 59. §. ult. in fin. ff. mandat. ubi gloss. in verb. accepta. l. 4. §. si sub conditione. ff. de fideicom. lib. l. si debito- ri 21. ff. de judic. ubi gloss. in verb. competent. Quamquam Bald. in l. universa. C. de prec. Imp. off. quæ cautio idonea & sufficiens sit, iudicis ar- bitrio relinquit, per gloss. in cap. ex publico. in gloss. 2. de convers. conjug. Diss. tamen Ant. Cor- ler. in sing. 42. in verb. cautio. incipit cautio sim- pliciter, ubi inquit Baldum in d. l. universa. malè sensisse, quia cautio idonea intelligitur, si pigno- ra vel fidejussores præstentur, ex d. l. si mandato Titio 59. §. ult. ff. mand. d. l. 4. §. adici §. de fidei- comm. libert. Si itaque vel fidejussores vel pi- gnora præstare debitor potest, ejus est electio quorum alterum præstet. cap. in alternatis 70. de Reg. Jur. Non ergo est in iudicis arbitrio, sed in electione debitoris, quare, inquit, si debitor fidejussorem idoneum præstiterit, non poterit cum recusare petendo velle pignus dari, subjicit tamen Baldum loqui & intelligi posse, cum de idoneitate dubium est, quoniam iudex tunc ar- bitrari poterit dicendo, volo quod des pignora, & non fidejussores, Menoch. 2. arb. judic. cas. 142. num. 3. Sed hæc expositio propriè ad clau- sulas pertinet, ubi hæc de re tractabitur amplius.

V.

Qui promovetur ad officium publicum, ma- ximè quod in administratione pecunie consistit, satisdare debet: adeo ut cautione non præstita frustra postulet cautiones approbatorias l. 14. C. de muregul. ne quidem post gestum jam offici- um. l. 6. §. 1. de muner. l. 7. C. de debit. Civ. & hoc, licet compulsi fuerint ad administrationem l. f. §. f. ad municipal. Curator Calendarii ta- men ex inquisitione datus non cavebat l. fin. §. 7. de admin. rer. ad civit. pertin. Hodie omnes officiales quidem juramentum præstant: se pro justitiæ ratione injunctam sibi sollicitudinem peracturos, l. 16. C. de erog. milit. ann. non ta- men omnes satisfactioem præstant, præsertim, constituti à principe, aut si locopletes electi sint & fundos possideant. Perez. C. de Muregul. n. 15. seq. & n. 25. l. 7. C. de fund. Patrim. Brunem. ad l. 14. C. de Muregul. & raro hodie, sed minus bene, officiales non præstant Cautionem. Perez. C. de peric. Nominat. n. 8.

VI.

Cautio ab initio non petita postea exigi nequit. Hinc licet Fiscus ab eo, qui fundum patrimonial- em in Emphyteusm à principe suscipit, cautio- nem pro canone exigere debeat, l. 7. C. de fundo patrim. Si tamen ab Emphyteuta in possessione retento exacta non fuerit cautio, non ideo ei fun- dus auferendus, sed diuturnitate temporis defen- ditur l. 11. C. eod. ibique Perez. n. 14. 15.

VII. Cau-